

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Tomáše Rychlého a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **S. B.**, zastoupený Mgr. Pavlínou Zámečníkovou, advokátkou se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalované: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, se sídlem Olšanská 2, Praha 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 23. 8. 2019, č. j. 34 A 23/2019 – 21,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 25. 6. 2019, č. j. CPR-21538-7/ČJ-2018-930310-V238, zamítla odvolání žalobce proti rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje, odboru cizinecké policie (dále též „*správní orgán I. stupně*“) ze dne 8. 5. 2018, č. j. KRPB-166990-42/ČJ-2017-060022-SV, a toto rozhodnutí potvrdila. Posledně jmenovaným rozhodnutím bylo žalobci uloženo správní vyhoštění dle § 119 odst. 1 písm. b) bod 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „*zákon o pobytu cizinců*“). Zároveň mu byla stanovena doba dvou let, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie.

[2] Žalobce brojil proti výše uvedenému rozhodnutí žalované žalobou u Krajského soudu v Brně (dále jen „*krajský soud*“), který ji rozsudkem ze dne 23. 8. 2019, č. j. 34 A 23/2019 – 21, zamítl jako nedůvodnou. Pro potřeby posouzení důvodnosti kasační stížnosti jsou podstatná níže uvedená skutková zjištění a vypořádání žalobních námitek v rozsudku krajského soudu.

[3] Krajský soud nejprve shrnul skutkové okolnosti vyplývající ze správního spisu. Uvedl, že dne 17. 7. 2017 provedla policie pobytovou kontrolu v prostorách základní a mateřské školy (na adrese Blanenská 54/1, Brno), kde probíhala rekonstrukce budovy. Jednou z kontrolovaných osob byl také žalobce, který vykonával pomocné úklidové práce. Žalobce při pobytové kontrole uvedl, že nedisponuje pracovním povolením k zaměstnání na území ČR. M. H., jehož společnost uzavřela se školou zakázku na rekonstrukci budovy, policejním orgánům uvedl, že žalobce mu na práci „*dodala*“ společnost LACHTANOVO MENU s.r.o. Z výpovědi žalobce dále vyplynulo, že člověk jménem A. (který mluvil rusky) ho po příjezdu do ČR odvezl na ubytování, jehož adresu žalobce neznal (jednalo se o suterénní místnost), a poté mu nabídl práci. A. pro žalobce každé ráno jezdil a vozil jej do práce, která probíhala v budově školy (kde žalobce vykonával pomocné práce - například úklid). Žalobce dodal, že pracoval od 3. 7. 2017 každý den kromě neděle v době od 7 do 17 hodin. K otázce odměny za práci žalobce uvedl, že od A. dostal pouze zálohu 500 Kč na jídlo. Nakonec žalobce dodal, že reálně pracoval pro M. H., který mu každé ráno zadával úkoly a vykonanou práci kontroloval. Krajský soud dále poukázal na to, že další pobytovou kontrolu provedly příslušné policejní orgány dne 2. 11. 2017 v provozovně společnosti Raben Logistics Czech s.r.o. (na adrese Vlastimila Pecha 14, Brno). Jednou z kontrolovaných osob byl opět žalobce, který právě balil pneumatiky. Žalobce se při policejní kontrole legitimoval biometrickým cestovním pasem Ukrajiny č. X, platným od 26. 1. 2016 do 26. 1. 2026, ve kterém měl vylepené polské vízum s platností do 30. 4. 2017, a předložil také dohodu o provedení práce, kterou uzavřel dne 1. 11. 2017 se společností LACHTANOVO MENU s. r. o.

[4] Po shrnutí skutkových okolností krajský soud poukázal na to, že cizinci mohou být zaměstnáváni na území ČR jen tehdy, pokud mají povolení k zaměstnání, zaměstnaneckou či modrou kartu (výjimky z tohoto pravidla definuje § 98 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti). Dále uvedl, že za zaměstnání je pak považována taková pracovní činnost, která naplňuje definiční znaky závislé práce (§ 2 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce), přičemž pracovní činnost, kterou žalobce na území ČR vykonával, tyto znaky splňovala. Krajský soud poukázal na to, že z protokolu o výslechu žalobce ze dne 17. 7. 2017 a ze sdělení Úřadu práce ČR, Krajské pobočky v Brně, je patrné, že žalobci nebylo v předmětném období vydáno žádné povolení, které by jej opravňovalo k zaměstnání. Krajský soud proto přisvědčil žalovanému, že bylo dostatečně prokázáno, že žalobce byl ve dnech od 3. 7. 2017 do 17. 7. 2017 a dále od přesně nezjištěného data do 2. 11. 2017 (kdy byl kontrolován při pracovní činnosti), zaměstnán bez povolení k zaměstnání. Tím byly naplněny podmínky pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. b) bod 3 zákona o pobytu cizinců.

[5] Nakonec krajský soud nepřisvědčil námitce, že pokud žalobce skutečně pracoval na území ČR bez příslušného povolení k zaměstnání (což popírá), jednal tak v krajní nouzi. Krajský soud v této souvislosti odkázal na § 2 odst. 2 písm. b) zákona č. 200/1990 Sb., o

přestupcích, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „*zákon o přestupcích*“), který uvádí, že není přestupkem jednání, jímž někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, jestliže tímto jednáním nebyl způsoben zřejmě stejně závažný následek než ten, který hrozil, a toto nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak. Poté krajský soud poukázal na to, že žalobce svým jednáním neodvracel žádné konkrétní a přímo hrozící nebezpečí, což je nezbytná podmínka pro jednání v krajní nouzi. Žalobce sice uvedl, že jednání v krajní nouzi je odůvodněno nepříznivou ekonomickou situací na Ukrajině, která má „*dopady na jednotlivce či celé rodiny*“, avšak o své rodině či své osobní situaci neuvedl nic konkrétního. Krajský soud uzavřel, že za těchto okolností nebylo možné posoudit, zda žalobce skutečně odvracel nějaké konkrétní bezprostředně hrozící nebezpečí svou nelegální pracovní činností na území ČR.

[6] Proti rozsudku krajského soudu brojí žalobce (dále jen „*stěžovatel*“) kasační stížností, z důvodů, které podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „*s. ř. s.*“).

[7] Stěžovatel tvrdí, že krajský soud dostatečně nepřezkoumal rozhodnutí správních orgánů a své rozhodnutí neodůvodnil přesvědčivě. Nesouhlasí ani s tím, jak krajský soud vypořádal jeho žalobní námitky. V této souvislosti uvádí, že v průběhu správního řízení i řízení před krajským soudem opakovaně namítal, že v jeho případě nebylo bez jakýchkoliv pochybností prokázáno, že se dopustil jednání, za které mu bylo uloženo správní vyhoštění (což blíže nerozvádí – pozn. soudu). I kdyby tomu tak bylo (což stěžovatel odmítá), pak by jej bylo možné posoudit jako jednání učiněné v krajní nouzi. Stěžovatel nesouhlasí s krajským soudem, že „*nekonkretizoval a nedoložil žádnou aktivitu*“, kterou by odvracel nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, ačkoli tvrdil, že potřeboval uživit svou rodinu. Poukazuje na to, že již v žalobě namítal, že v zemi jeho původu je žalostný nedostatek pracovních míst a jsou zde velmi nízké platy, avšak výdaje na život jsou podobné jako v České republice. Občané Ukrajiny jsou často bez práce a bez příjmu, celé rodiny, včetně rodičů a prarodičů, jsou vzhledem k nízkým důchodům odkázány na pomoc svých práceschopných potomků, neboť se ocitají ve stavu trvalé existenční nouze. Občané Ukrajiny jsou proto nuceni jít za prací do zahraničí, vzhledem k jazykové blízkosti volí často Českou republiku. Stěžovatel dále uvádí, že ačkoli čeští zaměstnavatelé mají enormní zájem o pracovní síly z řad občanů Ukrajiny, většině z nich není státními orgány ČR umožněno ani podání žádosti o zaměstnaneckou kartu. Pokud tedy stěžovatel nebyl schopen za těchto okolností požádat o zaměstnaneckou kartu, dopustil se jednání, za které mu bylo uloženo správní vyhoštění, v krajní nouzi ve smyslu § 2 odst. 2 písm. b) zákona o přestupcích. Výše uvedenými okolnosti se krajský soud nezabýval, stejně tak nevzal v potaz závažnost hrozícího následku a neposoudil, zda nebezpečí bylo možné odvrátit jinak.

[8] Nakonec stěžovatel namítá, že pokud krajský soud dovodil, že v průběhu řízení stěžovatel „*nekonkretizoval žádnou aktivitu*“, kterou by odvracel nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, pak měl rozhodnutí žalované zrušit a věc jí vrátit k dalšímu řízení, jelikož by to znamenalo, že skutkový stav věci nebyl dostatečně zjištěn (při zohlednění skutečnosti, že se jedná o řízení zahájené z úřední povinnosti).

[9] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že jí nepřísluší se vyjadřovat k odůvodnění napadeného rozsudku.

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Nejprve Nejvyšší správní soud přistoupil k posouzení přezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu. Vlastní přezkum rozhodnutí je totiž možný pouze za předpokladu, že napadené rozhodnutí je srozumitelné a vychází z relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2009, č. j. 2 Azs 47/2009 - 71, a rozsudek ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 – 52; všechna judikatura tohoto soudu je dostupná na www.nssoud.cz). Stěžovatel v kasační stížnosti obecně uvádí, že napadený rozsudek není dostatečně odůvodněn a že se krajský soud nezabýval okolnostmi, které svědčí o tom, že se dopustil jednání, za které mu bylo uloženo správní vyhoštění, v krajní nouzi. Stejně tak podle stěžovatele krajský soud nevzal v potaz závažnost hrozícího následku a neposoudil, zda nebezpečí bylo možné odvrátit jinak. S těmito námitkami se Nejvyšší správní soud neztotožňuje. Krajský soud se pečlivě věnoval uplatněným žalobním námitkám a přesvědčivě zdůvodnil své závěry. Popsal, jakou právní úpravu a k ní přiléhavou judikaturu na věc aplikoval, vycházel přitom z dostatečně zjištěného skutkového stavu. Stejně tak není pravdou, že se krajský soud nezabýval okolnostmi, které podle stěžovatele svědčí o tom, že se jednání, za které mu bylo uloženo správní vyhoštění, dopustil v krajní nouzi (v podrobnostech viz odstavec [7] shora). Ba právě naopak - zabýval se jimi na stranách 7 až 9 napadeného rozsudku, kde detailně rozvedl, z jakého důvodu tuto námitku neshledává důvodnou. Rozhodnutí krajského soudu proto není nepřezkoumatelné. Věcná správnost závěrů krajského soudu je předmětem dalšího přezkumu.

[13] Dále se kasační soud zabýval námitkou, dle které není správný závěr krajského soudu, že stěžovatel „*nekonkretizoval žádnou aktivitu*“, kterou by odvracel nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, ačkoli stěžovatel tvrdil, že potřeboval uživit svou rodinu. Ani tuto námitku neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou. Krajský soud na straně 8 napadeného rozsudku poznamenal, že stěžovatel se toliko obecně vyjadřoval o rodinách, rodičích a prarodičích, kteří se nacházejí ve stavu existenční nouze, ke své situaci však uvedl pouze to, že prací potřeboval uživit rodinu (viz protokol ze dne 17. 7. 2017). Z této okolnosti krajský soud dovodil, že pokud stěžovatel ve vztahu ke své osobě blíže nerozvedl potřebu péče o svou rodinu, nebylo možné posoudit, zda skutečně odvracel nějaké konkrétní bezprostředně hrozící nebezpečí svou nelegální pracovní činností na území ČR. Jednání stěžovatele, za které mu bylo uloženo správní vyhoštění, tedy nebylo činěno v krajní nouzi za podmínek definovaných v § 2 odst. 2 písm. b) zákona o přestupcích.

[14] Nejvyšší správní soud považuje za vhodné výše uvedený závěr krajského soudu částečně korigovat. Obecně platí, že nastane-li některá ze situací předvídaných v § 119 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, je příslušný správní orgán vždy povinen nařídit cizinci, aby opustil území České republiky, a zakázat mu vstup na území členských států Evropské unie i po následnou dobu stanovenou v rozhodnutí o správním vyhoštění (srovnej například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2015, č. j. 8 Azs 38/2015 - 41). V projednávané věci bylo stěžovateli uloženo správní vyhoštění dle § 119 odst. 1 písm. b) bod 3 zákona o pobytu cizinců, jelikož byl na území České republiky zaměstnán bez povolení k zaměstnání, ačkoliv takové povolení bylo podmínkou výkonu zaměstnání. Zákon o pobytu cizinců však nestanoví, že při rozhodování o správním vyhoštění cizince je třeba zkoumat, zda se jednání, za které mu bylo uloženo správní vyhoštění, dopustil v krajní nouzi.

[15] Krajní nouze, která představuje jednu z okolností vylučujících protiprávnost, je totiž pojmem z oblasti trestního práva či práva přestupkového. Správní vyhoštění je však svým obsahem rozhodnutím nikoli sankční povahy (oproti rozhodnutí o spáchaném přestupku či trestném činu), ale je rozhodnutím preventivní povahy, jež obsahově vyjadřuje zájem státu na tom, aby se jím dotčený cizinec na území státu nezdržoval (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2017, č. j. 9 Azs 176/2017 – 26). Proto také nebyl krajský soud povinen se zabývat tím, zda se stěžovatel dopustil předmětného jednání (které nebylo v nynějším případě kvalifikováno jako přestupek či trestný čin) v krajní nouzi, neboť jak je uvedeno výše, tato skutečnost není při rozhodování o správním vyhoštění podstatná. Pokud tak krajský soud učinil, tato vada nemá vliv na zákonnost napadeného rozsudku. Podstatné je, že krajský soud správně posoudil námitku ohledně jednání stěžovatele v krajní nouzi jako nedůvodnou, byť tak učinil s odůvodněním, které Nejvyšší správní soud částečně korigoval.

[16] Z výše uvedeného současně vyplývá, že nelze přisvědčit ani kasační námitce, že pokud krajský soud dovodil, že stěžovatel v průběhu řízení „*nekonkretizoval žádnou aktivitu*“, kterou by odvracel nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, měl rozhodnutí žalované zrušit a věc jí vrátit k dalšímu řízení. Jak je podrobně uvedeno v předcházejícím odstavci tohoto rozsudku, v řízení o správním vyhoštění tato okolnost (která dle stěžovatele měla svědčit o tom, že se předmětného jednání dopustil v krajní nouzi) není podstatná, a proto nebylo třeba, aby se touto okolností krajský soud dále zabýval. Nad rámec shora uvedeného však lze dodat, že stěžovatel skutečně potřebu ekonomické podpory své rodiny na Ukrajině namítal pouze v obecné rovině, aniž by ji blíže rozvedl. V tomto ohledu nelze krajskému soudu nic vytknout.

[17] Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. ji proto zamítl.

[18] O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věta první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Pokud jde o procesně úspěšného účastníka - žalovanou - nebylo v jejím případě prokázáno, že by jí

v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady převyšující rámec její úřední činnosti vznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků náhrada nákladu řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. června 2020

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu